

staae i Bøndergaardene, saalænge disse ere i de nærværende Fæsteres og deres Eufers Besiddelse. Forsaavidt det er anført, at det kunde have sine Betænkkeligheder nu at opstille saadanne yderligere, fra et vist Standpunkt maaskee indskrænkende, Betingelser for Fæstebønderne, som det er filllet i Udsigt at kunne blive Selvetere i Overensstemmelse med Loven af 8de April 1851, vil jeg gjerne indrømme, at det havde været heldigere, om man, da Loven af 8de April 1851 udkom, havde været betænkt paa ogsaa at optage disse Bestemmelser i den. Jeg troer imidlertid, at det i og for sig er temmeligt undskyldeligt, at man ikke i enhver Lov forud kan tænke sig alle de Conseqventer, som senere den practiske Udførelse af Loven maatte føre til, men jeg tør maaskee i saa Henseende ogsaa paaberaabe mig, at den ærede Landstingsmand (Orsted), der udtalte sig imod Lovudkastet, selv anførte et Exempel paa, hvorlunde Rentekammeret med Hensyn til de halve Kjøbesummer først har gjort det Forslag, der nu er gjort gjældende i Kasseeanordningen af 1840, længe efter at det hele Forhold, hvortil det støttede sig, var indtraadt, og at man altsaa ogsaa i tidligere Tilfælde har været mere indsigtsfuld bagefter end forud. Dertil kommer, at i nærværende Tilfælde er der ikke noget Contractforhold stiftet i Henhold til Loven af 8de April 1851. Der er maaskee i denne Tid for nogle Sognes Bedkommende, frebet saa vidt frem med Arbejdet, at man kunde forelægge Bedkommende Betingelserne men der endnu ikke affluttet noget endeligt Retforhold i Henhold til den nævnte Lov. Staten er altsaa i sin gode Ret til nu at kunne gjøre Betingelser som de nærværende, og det er, vel at mærke, Betingelser, der paa ingen Maade kunne siges at være til Bøndernes Skade, det er tværtimod, som jeg troer, at jeg med nogenlunde tilfredsstillende Grunde har oplyst, netop til Bedkommendes eget Tarv, at disse Bestemmelser ere trufne.

Forsaavidt Renteterminerne ere i § 1 foreslaaede at skulle være 1ste April og 1ste December, istedetfor de sædvanlige Omflagsterminer, er det af den samme ærede Landstingsmand erindret, at det kunde være beqvemt nok for Staten, saalænge den selv var Eier af de paagjældende Obligationer, men at det, hvis den derimod afhændede dem, kunde komme i Strid med de almindelige Duffer om Rentesforfaldstiden. For det Første skal jeg nu tilslade mig dertil at bemærke, at man dog kender andre Renteterminer her end netop 1ste Juni og 1ste December Terminer; der er saaledes flere af de kongelige Obligationer, navnlig det sidste engelske Laan, saagogsaa det 3 pCts. engelske Laan, der have en anden Forfaldstid. Men dertil kommer — og det er den væsentligste Grund —, at jeg troer ikke, det har været paatænkt og heller ikke lettelig vil kunne udføres, at gjøre disse Obligationer, hvorom der her handles, til Gjenstand for Handel og Wandel. Jeg troer, at disse Obligationer ordentligviis ville kunne forudsættes at blive i Statens Eie, og kun gaae ud deraf, forsaavidt de for Exempel maatte blive afløste af Bedkommende selv ved Creditforeningsobligationer, og i saa Fald falde de jo bort, naar Staten maatte finde sig foranlediget til at modtage Creditforeningsobligationer istedetfor dem. For det Andet troer jeg, at det vilde være en mindre heldig Anvendelse af disse Obligationer for Bønderne, om Staten vilde stille sig ved dem uden en høj Grad af Nød, og, naar en høj Grad af Nød er tilstede, saa ere disse Obligationer ikke til at sælge. Selv om Nøden ikke er tilstede, troer jeg ikke, at de ville være synderligt søgte, fordi de ere temmelig smaa, og der altid, selv om det indrettes nok saa beqvemt, vil være større Uleilighed forbunden med at indkræve Renterne af dem end af andre større Panteobligationer eller mindre kongelige Obligationer til et lignende Beløb.